Dziennik Urzędowy

OBWODU JĘDRZEJOWSKIEGO.

Nr. 36. Jędrzejów, dnia 12. grudnia 1916.

1.

Ordynacya miejska dla trzydziestu i czterech miast.

Rozporządzeniem c. i k. Naczelnego Wodza armii z 18. sierpnia 1916. Nr. 65. (Dz. rozp Część XXV i XXVI) zarządzono co następuje:

§ 1.

Zakres działania rozporządzenia.

Niniejsza ordynacya miejska obowiązuje dla następujących miejscowości:

Biłograj, Busk, Chęciny, Chełm, Chmielnik, Dąbrowa, Dubienka, Działoszyce, Hrubieszów, Janów, Jędrzejów, Końsk, Kozienice, Krasnostaw, Kraśnik, Łęczna, Lubartów, Miechów, Noworadomsk, Olkusz, Opatów, Opoczno, Ostrowiec, Pińczów, Przedbórz, Puławy, Sandomierz, Staszów, Szczebrzeszyn, Szydłowiec, Tomaszów, Włoszczowa, Wierzbnik, Zamość.

Jenerał-Gubernatorstwo może zastosować to rozporządzenie także do innych miejscowości lub wyłączyć z niego niektóre z miejscowości, wymienionych w pierwszym ustępie i podporządkować je ordynacyi miejskiej dla Kielc, Lublina, Piotrkowa i Radomia.

Każda z tych miejscowości tworzy odrębną gminę miejską.

§ 2.

Obszar miasta.

Jeżeli obszar miasta nie jest identyczny z obszarem gminy, oznaczy się go w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa.

Jenerał - Gubernatorstwo może wyłączyć części wiejskie z obszaru miasta lub rozciągnąć obszar miasta na części innych gmin.

Części gmin, pozostałe po odgraniczeniu obszaru miasta, połączy Jenerał - Gubernatorstwo z innemi gminami lub uzna je jako samoistne gminy.

Przed decyzyą w myśl tego paragrafu należy przesłuchać reprezentacye interesowanych gmin oraz mężów zaufania tych mieszkańców, których posiadłości gruntowe lub przedsiębiorstwa gospodarskie są przez rozgraniczenie dotknięte.

Ograniczenia publiczno - prawne co do wolności rozporządzania gruntami ukazowymi są uchylone z chwilą, gdy grunta te włączono do obszaru miasta.

§ 3.

Członkowie gminy.

Członkiem gminy miejskiej jest każdy, kto posiada przynależność państwową w Kró-

lestwie Polskiem i jest osiadły w obrębie miasta.

Osoby, należące do austryacko-węgierskiej lub jednej ze sprzymierzonych sił zbrojnych, tudzież funkcyonaryusze austryacko - węgierskiego Zarządu wojskowego, którzy mają swą siedzibę urzędową w obrębie miasta a nie są członkami gminy, uwolnieni są od wszelkich ciężarów gminnych.

§ 4.

Reprezentacya miejska. (Rada miejska).

Gminę miejską reprezentuje Rada miejska.

Rada miejska składa się w miastach z ludnością do dziesięciu tysięcy mieszkańców z dwudziestu czterech, w miastach z ludnością wyżej dziesięciu tysięcy mieszkańców z trzydziestu dwóch radnych. Radnych miejskich wybierają członkowie gminy według postanowień tego rozporządzenia i osobnych ordynacyi wyborczych.

§ 5.

Zarząd Miejski (Magistrat).

Gminę miejską zarządza Magistrat.

Magistrat składa się z burmistrza, jego zastępcy i czterech ławników. Członków Magistratu wybiera Rada miejska. Burmistrzem lub jego zastępcą może być wybrany, kto jest wybieralnym w jednem z miast Polski, ławnikiem zaś, kto jest wybieralnym w odnośnem mieście.

Wybór burmistrza i jego zastępcy podlega zatwierdzeniu Jenerał-Gubernatorstwa.

Burmistrz — a w razie przeszkody z jego strony jego zastępca — jest kierownikiem Magistratu i przewodniczącym Rady miejskiej.

§ 6.

Zakres działania Rady miejskiej.

Zakres działania Rady miejskiej obejmuje pieczę nad gospodarskimi, zdrowotnymi i kulturalnymi interesami gminy, a więc w szczególności zarząd własnego majątku, ochronę i rozwój handlu i życia gospodarskiego, zaopatrzenie ludności w środki żywności i potrzebne artykuły codziennego użytku, sprawy targowe, budownictwo miejskie, urządzanie i utrzymywanie dróg i środków komunikacyjnych, zaopatrzenie we wodę, zakłady dla oświetlenia i odprowadzania nieczystości, asanacyę, urządzanie i utrzymywanie szpitali, nadzór nad zdrowotnością, sprawy ubogich, popieranie oświaty ludowej i t. d., łącznie z wykonywaniem policyi miejscowej we wszystkich tych sprawach.

Rada miejska musi w swych uchwałach zachowywać istniejące ustawy, rozporządzenia Naczelnego Wodza armii i Jenerał-Gubernatorstwa oraz legalne zarządzenia c. i k. władz i komend. Pozatem uchwały reprezentacyi miejskiej, powzięte w ramach jej zakresu działania, mają pełną moc prawną.

Zatwierdzenia ze strony c. i k. Zarządu wojskowego wymagają jednak uchwały dotyczące:

a) ułożenia budżetu gminnego,

b) ustalenia planów regulacyi miasta,

c) pozbycia lub obciążenia nieruchomości lub kapitałów,

d) objęcia stałego zobowiązania w wartości wyżej tysiąca koron rocznie,

e) zaprowadzenia opłat gminnych lub innych danin,

f) zastrzeżenia pewnych praw na rzecz gminy (zakłady i przedsiębiorstwa miejskie),

g) wprowadzenia regulaminu dla reprezentacyi miejskiej i zarządu miejskiego oraz unormowania stosunków służbowych organów gminnych.

O zatwierdzeniu decyduje:

Komenda obwodowa w wypadkach punktów a) i b), dalej punktu c), jeżeli wartość przedmiotu pozbytego lub obciążenia nie przekracza kwoty dwudziestu tysięcy koron w ciągu roku, wreszcie punktu d), jeżeli wartość zobowiązania nie przekracza kwoty pięciu tysięcy koron;

Jenerał - Gubernatorstwo we wszystkich innych wypadkach określonych pod c) do g).

Wszelkie uchwały, na mocy których powstają prawa lub obowiązki dla osób prywatnych, mają być podane do wiadomości Komendy obwodowej i będą opublikowane w sposób zwyczajem miejscowym przyjęty.

Rada miejska może nadto stawiać wnioski lub wydawać opinie we wszelkich sprawach, dotyczących interesów gminy miejskiej — choćby sprawy te przekraczały jej zakres działania — i jest do tego obowiązana na żądanie Jenerał - Gubernatorstwa lub Komendy obwodowej.

§ 7.

Zakres działania Magistratu

Zakres działania Magistratu obejmuje przeprowadzenie uchwał Rady miejskiej i współudział w administracyi publicznej w miarę ustaw, rozporządzeń Naczelnego Wodza armii lub Jenerał - Gubernatorstwa, oraz każdoczesnych legalnych zarządzeń c. i k. Zarządu wojskowego.

§ 8.

Prawo wyborcze.

Prawo wyborcze zawisłe jest od następujących wymagań:

1. wiek ukończonych 25 lat,

2. płeć męska,

3. korzystanie z pełni praw cywilnych,

4. przynależność państwowa w Królestwie Polskiem,

5. osiedlenie w obrębie miasta conajmniej od roku przed dniem rozpisania wyborów,

6. nieskazitelność.

Osiedlenia (punkt 5) nie przerywa nieobecność, która została wymuszoną lub stała się potrzebną wskutek wypadków wojennych.

Nieskazitelnym (punkt 6) w zrozumieniu tego rozporządzenia jest każdy, kto nie był skazany z powodu zbrodni, z powodu przestępstwa, popełnionego z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej lub z powodu przekroczenia tego rodzaju. Osoby skazane z powodu zbrodni będą znowu uważane za nieskazitelne z upływem dziesięciu lat, osoby skazane z powodu przestępstwa lub przekroczenia z upływem pięciu lat po odcierpieniu lub prawomocnem darowaniu kary.

Jenerał-Gubernatorstwo może wykluczyć od prawa wyborczego osoby, które naruszają porządek publiczny przez swe nieprzyjazne stanowisko wobec Monarchii austryacko-węgierskiej lub Narodu polskiego, przez działalność agitatorską lub rozsiewanie niepokojących wieści.

§ 9.

Wybieralność.

Wybieralnym jest każdy uprawniony do wyboru, jeżeli włada językiem polskim w słowie i piśmie i ukończył 30. rok życia.

§ 10

Kurye wyborcze.

Dla wyboru Rady miejskiej będą uprawnieni do wyboru podzieleni na cztery kurye, z których każda wybiera w miastach z ludnością do dziesięciu tysięcy mieszkańców sześciu radnych i sześciu zastępców, zaś w miastach z ludnością wyżej dziesięciu tysięcy mieszkańców ośmiu radnych i ośmiu zastępców.

I. kurya obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy trudnią się handlem lub przemysłem;

II. kurya obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy są właścicielami posiadłości w obrębie miasta; uprawnioną do wyboru jest dla każdej posiadłości tylko osoba, zapisana księgach publicznych jako właściciel, jeżeli zaś jest kilku właścicieli, osoba upełnomocniona ze strony reszty właścicieli;

III. kurya obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy ukończyli szkołę średnią, lub którym w ciągu roku przed wyborem przypisano w obrębie miasta podatek mieszkaniowy;

IV. kurya obejmuje uprawnionych do wyboru, którzy nie są uprawnieni do wyboru w jednej z poprzednio wymienionych kuryi.

Wyborca, który posiada warunki przynależności do kilku kuryi, jest uprawniony do wyboru tylko w kuryi w powyższem wyliczeniu wcześniej wymienionej.

§ 11.

Osoby prawne.

Osoby prawne, posiadające warunki przynależności do I. lub II. kuryi (§ 10), są uprawnione do wyboru, jeżeli istnienie ich zostało przyjęte do wiadomości przez c. i k. Zarząd wojskowy i jeżeli mają w obrębie miasta swą siedzibę lub filię; wykonywać prawo wyborcze mogą tylko przez członka swej reprezentacyi, który odpowiada wymaganiom § 8.

§ 12.

Osoby poniżej 25 lat, kobiety i niezdolni do działania.

Osoby, które jedynie dla braku wymagań § 8, punkt 1, 2 lub 3, nie byłyby uprawnione do wyboru, mają prawo wyborcze, jeżeli posiadają warunki przynależności do I. lub II.

kuryi (§ 10); wykonywać prawo wyborcze mogą tylko przez zastępcę, który odpowiada wymaganiom § 8.

§ 13.

Okres urzędowania.

Reprezentacya i zarząd miasta (Rada miejska i Magistrat) sprawują swoje urzędy przez trzy lata od dnia ogłoszenia wyniku wyborów.

Zarząd miasta urzęduje dalej po upływie tegoż okresu aż do objęcia urzędowania przez nowy zarząd miasta.

Jenerał-Gubernatorstwo może przed upływem okresu urzędowania rozwiązać reprezentacyę miasta lub usunąć organa zarządu miasta i wyda w tych wypadkach stosowne zarządzenia co do dalszego prowadzenia spraw miejskich.

§ 14.

Pierwsze ustanowienie reprezentacyi miejskiej, ordynacye wyborcze.

Przy pierwszem ustanowieniu reprezentacyi miejskiej mianuje radnych miejskich i zastępców Komenda obwodowa na przeciąg jednego roku. Rada miejska wybiera na czas swego urzędowania członków Magistratu według postanowień § 5.

Jenerał-Gubernatorstwo może w niektórych lub we wszystkich miastach zarządzić przeprowadzenie pierwszych wyborów i objęcie urzędowania przez reprezentacye miasta z wyborów także przed upływem terminu określonego w pierwszym ustępie.

Przepisy dotyczące rozpisania i przeprowadzenia wyborów będą wydane w drodze rozporządzenia Jenerał-Gubernatorstwa.

§ 15.

Utrata mandatu i zastępstwo członków.

Urząd członka reprezentacyi miejskiej lub zarządu miejskiego gaśnie przez utratę prawa wyborczego (§ 8).

Jeżeli w czasie okresu urzędowania (§ 13 lub § 14) ubędzie członek reprezentacyi miejskiej przez śmierć lub przez wygaśnięcie albo utratę urzędu, wstępuje na jego miejsce zastępca z tej samej kuryi. Porządek wstępowania zastępców oznaczą ordynacye wyborcze.

Jeżeli ubędzie połowa członków i zastępców w tej samej kuryi, wybiera się na nowo brakującą liczbę członków i zastępców w tej kuryi.

Jeżeli w czasie okresu urzędowania (§ 13 lub § 14) ubędzie członek zarządu miejskiego przez śmierć lub przez wygaśnięcie albo utratę urzędu, winna Rada miejska przeprowadzić nowy wybór według § 5.

§ 16.

Język urzędowy.

Językiem urzędowym Rady miejskiej, Magistratu i wszystkich ich organów jest język polski.

Wszystkie gminy miejskie muszą jednak na równi przyjmować do załatwiania podania i pisma wystosowane w języku niemieckim, gminy miejskie w obwodach chełmskim, hrubieszowskim i tomaszowskim nadto podania i pisma wystosowane w języku ukraińskim.

§ 17.

Prawo karne burmistrza.

Burmistrz może za przekroczenia przepisów i zarządzeń, których przeprowadzenie zostało mu przekazane, zamiast Komendanta obwodu zagrażać i nakładać grzywny do dwustu koron lub kary aresztu do czternastu dni.

Protokoły z rozpraw karnych i wykazy co do użycia grzywien winien burmistrz przedkładać Komendzie obwodowej co trzy miesiące.

Burmistrz może na podstawie doniesienia organu policyi miejscowej lub c. i k. Zarządu wojskowego wydawać osądy w myśl rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 19. sierpnia 1915, Nr. 30 Dz. rozp.

Dla prawa karnego burmistrza obowiązują artykuły I, III, IV i V powyższego rozporządzenia.

§ 18.

Przyrzeczenie.

Burmistrz, jego zastępca i ławnicy składają przy objęciu urzędu w ręce Komendanta obwodu lub jego zastępcy przyrzeczenie przez podanie ręki, że będą wiernie spełniać swe obowiązki, postępować zgodnie z prawem, ustawą i sumieniem i że poświęcą swą pracę dobru powierzonego im ogółu.

Radni miejscy składają takie same przyrzeczenie w ręce przewodniczącego na pierwszem posiedzeniu, w którem biorą udział.

§ 19.

Prawo nadzoru.

Komenda obwodowa czuwa, aby Rada miejska i Magistrat nie przekraczały swego zakresu działania, przestrzegały ściśle ustawowych przepisów i spełniały sumiennie powierzone im zadania. Jeżeli organa gminy miejskiej nie spełniają swych obowiązków, dopuszczają się naruszenia ustawowych przepisów lub zaniedbują zadania gminy, winna gmina usunąć je — bez względu na to, czy pochodzą z wyboru, czy też zostały zamianowane—i zastąpić przez inne organa.

Jeżeli gmina tego nie uczyni, może Jenerał-Gubernatorstwo usunąć burmistrza lub jego zastępcę, Komenda obwodowa zaś inne organa gminy i poruczyć ich obowiązki organom c. i k. Zarządu wojskowego.

Spełnianie zadań gminy, służących publicznym interesom, może Jenerał-Gubernatorstwo, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki Komenda obwodowa, poruczyć każdego czasu organom c. i k. Zarządu wojskowego. Postanowienie to nie stosuje się do zarządu majątkiem gminy.

§ 20.

Prawo odwołania.

Od każdego zarządzenia Komendy obwodowej, które dotyczy reprezentacyi lub zarządu miasta, służy prawo odwołania do Jenerał-Gubernatorstwa. Odwołanie ma wnieść Magistrat w Komendzie obwodowej w ciągu czternastu dni po doręczeniu zaczepionej rezolucyi lub po wdrożeniu tych kroków, przez które się gmina czuje dotkniętą.

Odwołanie ma o tyle skutek wstrzymujący, o ile interesa publiczne nie wymagają wykonania zaczepionego zarządzenia.

§ 21.

Zarządrzenia wykonawcze.

Jenerał-Gubnrnatorstwo upoważnione jest do wydania wszelkich zarządzeń i rozporządzeń, potrzebnych dla skutecznego przeprowadzenia tego rozporządzenia.

§ 22.

Termin wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. października 1916.

2.

Oznaczenie obszaru miast: Buska, Chmielnika, Dąbrowej, Jędrzejowa, Ostrowca, Sandomierza, Staszowa, Szczebrzeszyna, Wierzbnika, Włoszczowej i Zamościa.

Rozporządzeniem c i k. Jeneralnego-Gubernatorstwa wojskowego z 21. października 1916 Nr. 103.

(Dz. rozp. Jenerałgubernatorstwa Część XVIII) zarządzono co następuje:

§ 1.

Obszary miast: Buska, Chmielnika, Dąbrowej, Jędrzejowa, Ostrowca, Sandomierza, Staszowa, Szczebrzeszyna, Wierzbnika, Włoszczowej i Zamościa rozszerza względnie oznacza się z ważnością od 1-go listopada 1916 r. w następujący sposób:

1. obszar miasta **Buska** obejmuje obszar miejscowości Busko i Nadole;

2. obszar miasta **Chmielnika** rozszerza się na miejscowość Przedkościele (z gminy wiejskiej Chmielnik);

3. obszar miasta **Dąbrowej** rozszerza się na cały obszar gminy Dąbrowa;

4. obszar miasta **Jędrzejowa** zostaje rozszerzony na położone na zachód od miasta, po roku 1864 z obszaru miejskiego wyłączone grunta, które niegdyś stanowiły własność klasztoru Cystersów w Jędrzejowie;

5. obszar miasta **Ostrowca** (obwód opatowski) rozszerza się na następujące części obszaru gminy Częstocice, na południe od dotychczasowej granicy miasta leżące: Stawina, Klimkiewiczów, Filipów, Karolinów, Bolesławów, Denkowski Staw, dalej na tę część miejscowości Ostrówek, która do roku 1866 należała do miasta Ostrowca (skonfiskowane

dobra kościelne), oraz na wszystkie parcele, położone w obrębie dotychczasowych granic miasta, a wchodzące w skład gminy Częstocice;

6. obszar miasta **Sandomierza** rozszerza się na całe terytoryum Zawichostkie Przedmieście (obecnie gmina Dwikozy) i Krakowskie Przedmieście czyli Krakówkę (z gminy Samborzec), które wyłączone z obszaru miejskiego w 1903 r.;

7. obszar miasta **Staszowa** (obwód sandomierski) zostaje rozszerzony na należące dotąd do gminy Rytwiany: miejscowości Staszówek i Księża Wieś;

8. z obszaru miasta **Szczebrzeszyna** (obwód zamojski) wydziela się wieś Szperówkę i włącza ją do gminy Radecznicy;

9. obszar miasta **Wierzbnika** obejmuje dotychczasowy obszar tej miejscowości; pozostałych 16 miejscowości wydziela się z dotychczasowej gminy Wierzbnik i łączy je w samoistną gminę „Styków" z siedzibą administracyi gminnej w Stykowie;

10. obszar miasta **Włoszczowej**, do którego obecnie należy Podzamcze, rozszerza się na terytoryum wsi Włoszczówki;

11. obszar miasta **Zamościa** rozszerza się na miejscowości Janowice Małe i Podtopole z gminy Zamość (Nowa-Osada).

§ 2.

Wszystkie grunta ukazowe, położone wśród nowych granic miejskich, włącza się do gmin miejskich.

§ 3.

Włączone do okręgów miejskich miejscowości (części miejscowości) wydziela się z dotychczasowego związku gminnego. Pozostałe po odgraniczeniu obszaru miejskiego części gmin zostają nadal w dotychczasowym związku gminnym — z wyjątkiem miejscowości Denków (gmina Częstocice, obwód opatowski), którą włącza się do gminy Bodzechów, tudzież nowo utworzonej gminy Styków (§ 1., punkt 9).

§ 4.

Gmina miejska obejmuje z dniem jej rozszerzenia prawa i obowiązki, oraz majątek i długi przyłączonych miejscowości, względnie części miejscowości; rozdziału, jaki okaże się potrzebnym, mają dokonać Komendy obwodowe.

Przyłączenie to nie narusza jednakowoż prywatno-prawnych zobowiązań i uprawnień gminy miejskiej, względnie włączonych miejscowości (części miejscowości) ani istniejących koncesyi lub nabytych praw osób trzecich.

§ 5.

Wcielone miejscowości (części miejscowości) podlegają od dnia ich wcielenia przepisom w danem mieście obowiązującym.

Podatki, oraz inne opłaty z włączonych miejscowości (części miejscowości) należy uiszczać aż do końca 1916 r. w tej samej wysokości i w tej samej kasie, co dotąd.

§ 6.

Włączone miejscowości zachowują swój dotychczasowy zarząd i reprezentacyę tak długo, aż odnośne miasta (gminy) zaprowadzą w nich nową organizacyę zarządu. Ma to nastąpić najpóźniej do 1. grudnia 1916.

§ 7.

Dotyczące Komendy obwodowe mają jeszcze przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia stwierdzić i oznaczyć na miejscu stosownie do postanowień § 1. granice powiększonego obszaru miejskiego (gminnego) przy współudziale zastępców dotyczących gmin (miejscowości) i miasta tudzież szczególnie tem interesowanych właścicieli gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przemysłowych.

Do nich też należy staranie o utrzymanie tych granic w przyszłości i rozstrzyganie odnośnych sporów.

§ 8.

Konieczne zarządzenia z powodu rozszerzenia granic miejskich i wyłączenia pojedynczych miejscowości (części miejscowości) z terytoryów gminnych w sprawie przeniesienia, względnie sprostowania ksiąg ludności i prowadzonych przez burmistrzów i wójtów gmin rejestrów stanu, w sprawach meldunkowych i t. p. mają wydać dotyczące Komendy obwodowe.

Wprowadzenie inspekcyi fabrycznej na terenie okupowanym.

Obwieszczenie c. i k. Jeneralnego-Gubernatorstwa wojskowego z 12. września 1916 r.
(Dz. rozp. Jenerałgubernatorstwa Część XVIII Nr. 104.)

1. Dla czuwania nad zabezpieczeniem robotnikom, zatrudnionym w zakładach przemysłowych, tych wszystkich dobrodziejstw, które dla nich stwarza socyalno - polityczne ustawodawstwo — wprowadza się na terenie okupowanym inspekcyę fabryczną i przydziela się do niej jako integralną część nadzór nad ruchem kotłów parowych.

Inspekcyę fabryczną wykonują poszczególni inspektorowie fabryczni — dla nadzoru nad kotłami parowymi przewiduje się oprócz tego także użycie autoryzowanych towarzystw i organów prywatnych.

Nadzór naczelny nad obu rodzajami służby wykonuje starszy inspektor fabryczny, ustanowiony przy Jeneralnem Gubernatorstwie wojskowem.

2. Wszelkie prawa i obowiązki, wypływające, stosownie do przepisów rosyjskiej ustawy przemysłowej, z wykonywania inspekcyi fabrycznej, zachowują nadal swoją moc.

3. Dla urzędowania inspektorów fabrycznych zostaje na razie teren okupowany podzielony na dwa okręgi nadzorcze, mianowicie:

I. Okręg nadzorczy z siedzibą urzędową w Lublinie:

Obwody: Biłograj, Chełm, Hrubieszów, Janów, Kozienice, Krasnostaw, Lubartów, Lublin, Puławy, Opatów, Radom, Sandomierz, Tomaszów, Wierebnik i Zamość.

II. Okręg nadzorczy z siedzibą urzędową w Kielcach:

Obwody: Busk, Dąbrowa, Jędrzejów, Kielce, Końsk, Miechów, Noworadomsk, Olkusz, Opoczno, Pińczów, Piotrków i Włoszczowa.

Służbę nadzoru nad kotłami parowymi obowiązuje w ogólności ten sam podział. Zakres działania poszczególnych towarzystw nadzoru nad kotłami parowymi i autoryzowanych organów prywatnych zostanie później podany do wiadomości.

Pozostawia się do swobodnego wyboru osób, używających kotłów parowych, ażeby przy zachowaniu podziału terenowego, ustanowionego dla nadzoru nad kotłami zwracały się w odnośnych sprawach albo do inspektora fabrycznego, albo do którego z towarzystw, autoryzowanych dla terenu okupacyjnego, albo wreszcie go któregoś z autoryzowanych organów prywatnych.

Nadzòr nad kotłami parowymi wykonuje się w ogòlności wedlug przepisòw, które dotychczas obowiązywały. — Zmiany, które okażą się niezbędnemi, zostaną w swoim czasie podane do wiadomości.

4. Działalność inspektora fabrycznega obejmuje w przydzielonym mu okręgu nadzorczym z zasady wszelkie miejsca wytwórczości (zakłady ruchu przemysłowego, fabryki i rękodzielnie) w których w sposób przemysłowy, względnie fabryczny wytwarza się towary.

Inspektorowie fabryczni podlegają starszemu inspektorowi fabrycznemu, a wraz z nim Jeneralnemu Gubernatorstwu.

5. Z zakresu działania inspektorów fabrycznych są wyłączone:

a) Prywatne przedsiębiorstwa górnicze i kopalniane.

b) Przedsiębiorstwa kolejowe;

c) Wydobywanie torfu.

6. W stosunku do pracodawców i pracobiorców jest zadaniem inspektorów fabrycznych czuwać nad wykonaniem prawnych przepisów, objętych rosyjską ustawą przemysłową, względnie rozporządzeniem c. i k. Zarządu wojskowego, normujących:

a) Środki i urządzenia, które przedsiębiorcy są obowiązani stosować dla ochrony życia i zdrowia robotników, zarówno w miejscach pracy, jak i w udzielonych robotnikom pomieszkaniach;

b) Sposób użycia robotników, czas pracy dziennej i odpoczynków;

c) Prowadzenie wykazów robotniczych i ogłaszanie porządku służbowego — wypłatę zarobków i książki robotnicze;

d) Sposób użycia jakoteż przemysłowe i szkolne kształcenie młodocianych pomocników;

e) Obopólny stosunek pomiędzy fabrykantami i robotnikami.

7. Inspektor fabryczny ma współdziałać z Komendami obwodowemi, przy wykonywaniu przepisów ustawy przemysłowej — jako organ nadzorczy i doradczy.

Do oceny próśb o konsens na urządzenie przedsiębiorstwa lub na wprowadzenie zmian w przedsiębiorstwie już istniejącem, należy zawsze zasięgać zdania inspektora fabrycznego, o ile mają być przy tem brane pod rozwagę względy na życie i zdrowie robotników.

8. Ażeby odpowiedzieć swojemu zadaniu, obowiązany jest inspektor fabryczny przez odbywanie rewizyj posiąść dokładną znajomość stosunków w przydzielonych jego nadzorowi zakładach przemysłowych, o ile te stosunki wchodzą w jego zakres działania.

Oprócz tego jest zadaniem inspektora fabrycznego pośredniczyć w sposób słuszny i sprawiedliwy, na podstawie zawodowych wiadomości i urzędowego doświadczenia — pomiędzy interesami pracodawców z jednej a robotników z drugiej strony — i uzyskać zarówno u pracodawców jak i u pracobiorców stanowisko, oparte na zaufaniu, niezbędne dla stworzenia i utrwalenia dobrego współżycia obu kategoryj.

9. Organom wykonawczym inspekcyi fabrycznej zastrzega się prawo bezpośredniego załatwiania korespondencyi pisemnej ze stronami i z władzami I. instancyi.

10. Urzędnicy inspekcyi fabrycznej otrzymają od Jeneralnego Gubernatorstwa urzędowe legitymacye i takież pieczęcie z napisem: „c. i k. starszy inspektor fabryczny“, względnie: „c. i k. inspektor fabryczny“.

11. Inspektorowi fabrycznemu przysługuje po wylegitymowaniu się urzędową legitymacyą, wystawioną przez Jeneralne Gubernatorstwo — prawo wstępu o każdej porze, zarówno w dzień jak i w nocy, do wszystkich oddziałów przedsiębiorstwa przemysłowego, z wyjątkiem wstępu do pomieszkań członków zarządu (o ile te osoby mieszkają oddzielnie od robotników) — jak niemniej przysługuje mu prawo wstępu do wszelkich przeznaczonych dla robotników urządzeń fabrycznych (pomieszkań, szpitali, schronisk, ochronek dla dzieci, przytułków dla niemowląt, szkół, zakładów kąpielowych, sklepów i t. p.)

Do stosowania tego przepisu na skutek okazanej przez inspektora fabrycznego legitymacyi, obowiązani są zarówno portyerzy, jak i w ogóle wszystkie osoby, nadzorujące poszczególne działy fabryki (majstrowie, werkmistrze i t. p.)

Przedsiębiorca lub jego zastępca mogą w czasie inspekcyi towarzyszyć inspektorowi fabrycznemu.

Inspektor fabryczny ma prawo co do kwestyi, wchodzących w zakres jego działania, informować się u każdej, zatrudnionej w przedsiębiorstwie osoby, także u przedsiębiorcy przemysłowego lub jego zastępcy, wszędzie, gdzie tylko odbywa się ruch odnośnego przedsiębiorstwa — w razie potrzeby bez świadków, o ile możności jednak z ominięciem wszystkiego, co mogłoby przeszkadzać ruchowi przedsiębiorstwa.

Na żądanie inspektora fabrycznego, obowiązany jest przedsiębiorca przemysłowy lub jego zastępca okazać wydany dla jego zakładu przemysłowego konsens wraz odnośnymi planami i rysunkami.

12. Jeżeli inspektor fabryczny przekona się, że w którymkolwiek z podlegających mu zakładów przemysłowych nie przestrzega się należycie tych przepisów, które wchodzą w zakres jego działania (§ 6.) — powinien od przedsiębiorcy żądać bezwłocznego usunięcia takich nieprawidłowości lub wadliwości, a w razie oporu ze strony przedsiębiorcy, względnie jeżeliby najbliższa rewizya miała, odnośnie do postawionych żądań, dać wynik ujemny — powinien o tem donieść właściwej Komendzie obwodowej, dla wdrożenia przepisanego prawem postępowania.

Komendy obwodowe są obowiązane bezzwłocznie zawiadamiać inspektora fabrycznego o swych zarządzeniach, wydanych na skutek jego doniesienia; przeciw wydanemu zarządzeniu może inspektor fabryczny odwołać się do Jeneralnego Gubernatorstwa, a wówczas sprawa musi być przedłożoną do wyższego rozstrzygnięcia.

13. Jeżeli, która z osób, oznaczonych w § 11., wzbrania wstępu inspektorowi fabrycznemu do pomieszczeń, które mają być rewidowane, żądanych przez niego wyjaśnień nie udziela lub inne osoby wstrzymuje od udzielenia tychże, jeżeli zeznaje fałszywie albo usiłuje innych nakłonić do fałszywych zeznań, wreszcie, jeżeli przedsiębiorca przemysłowy lub jego zastępca odmawiają przedłożenia konsensu, planów albo rysunków, odnoszących się do ich przedsiębiorstwa —

w takim razie, o ile nie zachodzi czyn, podlegający postępowaniu na zasadzie prawa ogólnego — odnośna osoba staje się winną przekroczenia i zostanie przez właściwą Komendę powiatową ukaraną, stosownie do przepisów ustawy przemysłowej.

14. Inspektorowie fabryczni są przysięgą urzędową zobowiązani do zachowania w tajemnicy wszelkich z interesami i ruchem danego przedsiębiorstwa związanych szczegółów — zwłaszcza mają zachować w ścisłej tajemnicy udzielone im poufnie przez przedsiębiorców wiadomości u urządzeniach technicznych, sposobach fabrykacyi i jakichkolwiek innych właściwościach ruchu.

4.

Obrót handlowy rolniczemi zwierzętami domowemi.

Rozporządzeniem c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego z 12 listopada 1916. (Dz. rozp. Jenerałgubernatorstwa Część XVIII Nr. 106) zarządzono co następuje:

§ 1.

Koncesya handlowa.

Do prowadzenia handlu końmi, osłami, mułami, bydłem i nierogacizną w sposób przemysłowy, potrzebnem jest pozwolenie (koncesya) Komendy obwodowej, w obrębie której przedsiębiorstwo ma być prowadzone.

Na podstawie tej koncesyi może być przemysł wykonywany tylko w obrębie tej Komendy obwodowej, która udzieliła koncesyi.

Na dowód uzyskania pozwolenia wydaje się dokument (akt koncesyjny).

§ 2.

Pozwolenie na przewóz.

Transport, pędzenie, prowadzenie, oraz wszelki inny sposób przewozu zwierząt wymienionych w § 1. z jednego obwodu do drugiego, odbywać się może tylko na podstawie pozwolenia na przewóz wydanego przez Komendę obwodu, z obrębu której zwierzęta mają być wyprowadzone.

W podaniu o pozwolenie na przewóz musi być podany cel wywozu, miejsce przeznaczenia, ilość i rodzaj zwierząt, które mają być wywiezione, oraz gmina, z której mają być wyprowadzone.

§ 3.

Zaopatrywanie wizą dokumentu, zezwalającego na przewóz.

Wywóz można na podstawie uzyskanego zezwolenia uskutecznić dopiero po zgłoszeniu w Komendzie miejsca wywozu. Komenda potwierdza zgłoszenie na dokumencie, zezwalającym na przewóz, podając datę wypędu i ilość wypędzonych zwierząt.

§ 4.

Postanowienia karne.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane przez Komendy obwodowe w myśl art. II. § 1. rozporządzenla Naczelnego Wodza armii, z dnia 19-go sierpnia 1915 r., Dz. rozp. Nr. 30, grzywną do dwóch tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy. Oprócz kary można na podstawie § 1. punkt 4 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii, z dnia 8-go września 1916 r., Nr. 68 Dz. rozp. orzec konfiskatę tych zwierząt, które stanowią przedmiot dochodzenia karnego i są własnością ukaranego.

§ 5.

Zniesienie dawniejszych przepisów.

Istniejące przepisy dotyczące obrotu handlowego rolniczemi zwierzętami domowemi znosi się. Licencye i pozwolenia, wydane na podstawie zniesionych przepisów, nie mają skutku prawnego.

Przepisy weterynaryjno-policyjne nie doznają przez niniejsze rozporządzenie żadnej zmiany.

§ 6.

Wejście w życie.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

5.

Akcyza od zapałek.

Rozporządzenie c. i k. Naczelnego Wodza armii z 20. października 1916 Nr. 72.

(Dz. rozp. Część XXIX.)

§ 1.

Akcyza, pobierać się mająca według obowiązujących ustaw krajowych, wynosi od zapałek w opakowaniach do 75 sztuk zawartości jedną kopiejkę, w opakowaniach, zawierających więcej aniżeli 75 sztuk, dalszą kopiejkę od każdych 75 sztuk i od ułamka tej liczby.

§ 2.

Akcyzę opłacać się będzie przez zakupno urzędownie wydanych opasek. Na każdem opakowaniu musi znajdować się taka opaska, zanim przejdzie ono w obieg.

Nałożenie opaski odbywać się będzie, zależne od zarządzenia Jenerał - Gubernatorstwa, przez wytwórcę w obrębie miejsca wyrobu albo w pewnych, w obwieszczeniu Jenerał-Gubernatorstwa oznaczonych miejscach, do których wprowadzone zapałki przekazywane będą od granicy pod zamknięciem urzędowem.

Zapałki niezaopatrzone w przepisaną opaskę nie mogą przejść w obieg ani też być wystawione na sprzedaż.

§ 3.

Znajdujące się na obszarze okupowanym zapasy zapałek muszą być w Komendzie obwodowej, w której okręgu urzędowym są zamagazynowane, zgłoszone do dnia 10. listopada 1916 i opodatkowane według §§ 1. i 2. do dnia 1. grudnia 1916.

Wyjęte z pod obowiązku zgłoszenia są zapasy nie przeznaczone do sprzedaży, o ile liczba opakowań 20 sztuk a ilość zapałek 2.000 sztuk nie przenosi.

Na zgłoszenie wyda się potwierdzenie. Po uskutecznieniu zgłoszenia nie wolno usunąć zapałek z miejsca ich zamagazynowania.

§ 4.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane o ile czyn karygodny nie podpada pod surowszą karę przez Komendę obwodową grzywną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

Obok kary aresztu można nałożyć grzywnę do trzech tysięcy koron. Obok kary należy orzec utratę zapałek i opakowań, będących przedmiotem orzeczenia karnego.

§ 5.

Obowiązujące ustawy krajowe o akcyzie od zapałek pozostają w mocy o tyle, o ile są zgodne z przepisami niniejszego rozporządzenia.

§ 6.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. listopada 1916.

6.

Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatora wojskowego z dnia 10. listopada 1916, dotyczące uregulowania obrotu surową żywicą, produktami żywicznymi i produktami destylacyi drzewa.

Na podstawie rozkazu c. i k. Naczelnej Komendy armii M. V. Nr. 97377/P. z dnia 15. września 1916 r. rozporządza się co następuje:

§ 1.

Uzyskanie żywicy.

Uzyskane żywicy w lasach prywatnych odbywa się wedle przepisów i pod kontrolą dyrekcyi dóbr i lasów Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego.

Właściciele lasów, którzy wydobywaniem

żywicy już się trudnią albo trudnić się zamierzają, mają o tem donieść w drodze odnośnej Komendy obwodowej do Centrali surowców przy J. G. W.

§ 2.

Przerabianie surowej żywicy i destylacya drzewa.

Przerabianie surowej żywicy i destylacya drzewa w prywatnych przedsiębiorstwach odbywać się ma wedle przepisów i pod kontrolą Centrali surowców przy J. G. W.

Właściciele takich przedsiębiorstw mają je podać do wiadomości Centrali surowców przy J. G. W. w drodze odnośnej Komendy obwodowej.

§ 3.

Dostawa surowej żywicy, produktów żywicznych i produktów destylacyi drzewa.

Surowa żywica wszelkiego rodzaju (smoła, terpentyna i t. d.), produkty żywiczne wszelkiego rodzaju, jak kalafonia (żywica terpetynowa i t. d.), gęsta terpentyna, olej żywiczny, odpadki smoły, smoła dla browarów i smoła biała, dalej olej szpilkowy, olej terpentynowy surowy i destylowany, octowe wapno drzewne, dziegieć drzewny, smoła drzewna i węgiel drzewny mają być oddawane jedynie Centrali surowców przy J. G. W. lub przez nią oznaczonym odbiorcom.

Wolna sprzedaż tych produktów jest dozwolona jedynie na podstawie osobnego zezwolenia Centrali surowców przy J. G. W. Używanie węgla drzewnego jako materyału opałowego jest właścicielom powyższych przedsiębiorstw zakazane. Uzyskany przy destylowaniu drzewa ocet drzewny ma być przerorobiony na octowe wapno drzewne.

§ 4.

Poprzednio zawarte umowy o dostawy.

Wypełnienie zawartych poprzednio umów o dostawę wyżej wymienionych produktów zakazuje się, o ile nie zgadza się z przepisami niniejszego rozporządzenia.

§ 5.

Ceny maksymalne.

Nabycie żywicy, produktów żywicznych i produktów destylacyi drzewa przez Centralę surowców przy J. W. G. i wskazanych przez nią odbiorców uskutecznia się według następujących cen maksymalnych:

A) Żywica:		
Żywica twarda	za 100 kg.	K 80·—
„ płynna	„ 100 „	„ 110·—
B) Kalafonia:		
ciemna	„ 100 „	„ 135·—
jasna, czyszczona według marki przyjętej w handlu:		
FGH	„ 100 „	„ 150·—
J	„ 100 „	„ 160·—
K	„ 100 „	„ 168.
M-N aż do WG	„ 100 „	„ 178·—
WW i jaśniejsza	„ 100 „	„ 180·—
C) Olej terpentynowy		
zwykły	„ 100 „	„ 280·—
destylowany	„ 100 „	„ 300·—
D) Terpentyna gęsta	„ 100 „	„ 168·—
E) Smoła dla browarów	„ 100 „	„ 155·—
F) Smoła biała	„ 100 „	„ 95.—
G) Odpadki smoły	„ 100 „	„ 69·—
H) Dziegieć drzewny	„ 100 „	„ 15·—
J) Smoła drzewna	„ 100 „	„ 18·—
K) Węgiel drzewny	„ 100 „	„ 10.—
L) Octowe wapno drzewne za 100% kg calcium aceticum		21·—

Przyjmuje się te ceny maksymalne za towar dobrej jakości wolny od obcych domieszek i rozumie się za 100 kg netto loko stacza załadowcza, łącznie z kosztami opakowania.

§ 6.

Obowiązek udzielenia wyjaśnień i zgłoszenia.

Każdy posiadacz i przechowawca surowej żywicy, produktów żywicznych i produktów destylacyi drzewa jest obowiązany zgłosić w przeciągu 14 dni po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia przez odnośną Komendę obwodową swoje zapasy w Centrali surowców, oraz udzielić tejże Centrali surowców lub organom przez nią wyznaczonym wszelkich wymaganych wyjaśnień i przedłożyć wszelkie żądane wykazy.

Przedsiębiorstwa, które surową żywicę zbierają, przerabiają lub zajmują się destylacyą drzewa, zobowiązane są dnia 1. i 16. każdego miesiąca przedłożyć Centrali surow-

ców przy J. G. W. przez odnośną Komendę obwodową wykaz uskutecznionego w poprzednim półmiesiącu zbioru lub wyrobu i dostawy swoich produktów.

Potrzebne do tego formularze będą rozdawane przez Komendy obwodowe.

§ 7.

Księga składowa.

Przedsiębiorstwa, które surową żywicę zbierają i przerabiają lub zajmują się destylacyą drzewa albo handlem surowej żywicy, produktów żywicznych i produktów destylacyi drzewa, mają prowadzić dokładną księgę składową, w której ma się bieżąco zapisywać zbiór względnie nabycie i odstawę wymienionych w § 3. produktów.

§ 8.

Zezwolenie przewozowe.

Produkty wymienione w § 3., mają być wysyłane jedynie na podstawie zezwolenia przewozowego Centrali surowców przy J. G. W.

Dla przesyłek Zarządu wojskowego nie są potrzebne tego rodzaju zezwolenia przewozowe.

§ 9.

Postanowienia karne.

Kto dopuszcza się naruszenia niniejszego rozporządzenia, do naruszenia tegoż wzywa lub zachęca innych, podlegnie karze aresztu aż do sześciu miesięcy lub grzywnie pieniężnej do wysokości 10000 Koron, które te kary mogą być wymierzane osobno albo obie razem.

Nadto bez wdrożenia postępowania sądowego ulegną niezgłoszone towary konfiskacie na rzecz Centrali surowców a to bez żadnego odszkodowania ze strony skarbu wojskowego.

§ 10.

To rozporządzenie wchodzi w zastosowanie z chwilą jego ogłoszenia.

7.

Ogłoszenie.

Na podstawie rozporządzenia c. i k. Jenerałgubernatorstwa wojskowego z 25/XI. 1916 I. Nr. 23427/16 podaje się do wiadomości wszystkich mieszkańców tutejszego obwodu że austryacka zdawkowa moneta niklowa w sztukach po 20 h. ma ważność w obiegu prywatnym tylko do 31/XII 1916.

Wszyscy, którzy taką monetę posiadają, winni we własnym interesie zgłosić się w c. i k. Kasie obwodowej w Jędrzejowie celem wymiany na inną—ci, którzy tego nie uczynią, —narażą się na stratę.

Wszystkich naczelników gmin i sołtysów wzywa się, aby zarządzenie to natychmiast ogłosili—w sposób w gminach praktykowany.

E. № 13544.16.

8.

Orka.

Komisye rolnicze mają wszędzie wpływać na przyspieszenie orki, a gdzie się okaże tego potrzeba wkraczać także czynnie.

Orka musi być wszędzie ukończona do końca grudnia.

W razie zajścia jakichkolwiek trudności co do koni lub innych należy donieść o tem c. i k. Komendzie obwodowej. (Oddział rolniczy).

9.

Przepisy mielenia.

Z dniem 1. stycznia 1917 roku wchodzi w życie następujący sposób postępowania w sprawie mielenia.

Od 1. do włącznie 9. każdego miesiąca mogą mleć zboże wszystkie młyny.

Jedna rodzina może zemleć miesięcznie tylko jeden korzec zboża.

W każdym młynie muszą być prowadzone w największym porządku przepisane przez Komendę obwodową książki młynarskie.

Dnia 10. każdego miesiąca należy tak książki, jakoteż klucze młynów oddać posterunkom żandarmeryi i przyjść je odebrać napowrót z końcem każdego miesiąca.

Żandarmerya i straż skarbowa mają przekonywać się podczas patrolowania o stosowaniu się do tego zarządzenia i są uprawnione każdego czasu przeprowadzić rewizyę w młynach.

Każde przekroczenie niniejszego zarządzenia pociągnie natychmiastowe zamknięcie młyna, jak również grzywnę w wysokości do 2000 koron ewent. karę areształu do 6 miesięcy.

Młyny ukaranych już właścicieli nie będą więcej otwarte i odbierze się im ewentualnie koncesyę na mielenie.

Niniejsze rozporządzenie wydaje się do wszystkich młynów i należy je przybić w odpowiedniem, widocznem miejscu.

10.

Maszyny i narzędzia rolnicze.

Z powodu ogromnego zapotrzebowania maszyn i narzędzi rolniczych a zmniejszonej skutkiem wojny produkcyi tychże wzywa się rolników, aby jak najśpieszniej zgłosili w Komendzie obwodowej (Oddział rolniczy) ile i jakich maszyn lub części tychże mogą w bieżącym roku gospodarczym potrzebować. Należy ile możności podać typ maszyn i fabrykę, która te maszyny wyrabia.

11.

Otwarcie nowych szkół.

W obrębie c. i k. Jenerałgubernatorstwa wojskowego otwarto następujące szkoły.

a) publiczną szkołę realną w Puławach,

b) publiczne gimnazyum realne w Zamościu,

c) publiczne gimnazyum realne w Pińczowie,

d) publiczne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Lublinie,

e) publiczne seminaryum nauczycielskie męskie w Zamościu,

f) publiczne seminaryum nauczycielskie męskie w Solcu.

12.

Podwyższenie ceny papierosów „Tanin 1½“.

Według zarządzenia c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego z 29. października 1916 Nr. 114603 podwyższa się począwszy od 1. listopada 1916 cenę papierosów „Tanin 1½“ z 2½ na 3 h.

E. Nr. 15626.16.

Uznanie.

Wójt w Sobkowie Władysław Łękawski otrzymał oprócz uznania za szczególnie wydatną pracę przy dostawie masła remunerację w kwocie 100 koron.

C. i k. Komendant obwodowy

EMIL HOFSASS,

Jenerałmajor w. r.

Druk. Z. Mordkowicz, Jędrzejów.